C/2026/3918

1.9.2026

ODPORÚČANIE RADY

z 10. júla 2026,

k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Nemecka

(C/2026/3918)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97 ([1]), a najmä na jeho článok 3 ods. 3,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) V nariadení (EÚ) 2024/1263 sa stanovujú ciele rámca správy hospodárskych záležitostí, ktorými je podporovať zdravé a udržateľné verejné financie, udržateľný a inkluzívny rast a odolnosť prostredníctvom reforiem a investícií, ako aj zabrániť nadmerným deficitom verejných financií. V uvedenom nariadení sa stanovuje, že Rada a Komisia vykonávajú mnohostranný dohľad v kontexte európskeho semestra v súlade s cieľmi a požiadavkami stanovenými v Zmluve o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). Európsky semester zahŕňa predovšetkým formulovanie odporúčaní pre jednotlivé krajiny a dohľad nad ich vykonávaním.

(2) Komisia 25. novembra 2025 prijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Nemecka na rok 2026. Komisia v ten istý deň prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 správu o mechanizme varovania na rok 2026, v ktorej určila Nemecko za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým bude potrebné vykonať hĺbkové preskúmanie. Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny, odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa ľudského kapitálu v Európskej únii a návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2026, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv. Rada 21. apríla 2026 prijala odporúčanie týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny ([2]) a 9. marca 2026 spoločnú správu o zamestnanosti a odporúčanie týkajúce sa ľudského kapitálu.

([1]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97 (Ú. v. EÚ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Ú. v. EÚ C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

(3) Komisia uverejnila 29. januára 2025 Kompas konkurencieschopnosti, čo je strategický rámec, ktorého cieľom je posilniť globálnu konkurencieschopnosť Únie v nasledujúcich piatich rokoch. Sú v ňom identifikované tri transformačné požiadavky, a to inovácia, dekarbonizácia a konkurencieschopnosť a bezpečnosť, ktoré sú kritickými piliermi udržateľného hospodárskeho rastu. Kompas konkurencieschopnosti od svojho uverejnenia poskytuje podklady pre prácu v rámci európskeho semestra, čím sa zabezpečuje, aby hospodárske politiky členských štátov boli konzistentné so strategickými cieľmi EÚ, a vytvára sa jednotný prístup k správe hospodárskych záležitostí, ktorý podporuje udržateľný rast, inováciu a odolnosť v celej Únii.

(4) Európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík sa v roku 2026 naďalej vyvíja súbežne so záverečnou fázou vykonávania Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (RRF) ([3]). Pre plnenie politických priorít v rámci európskeho semestra mali zásadný význam plány obnovy a odolnosti spolu s financovaním v rámci politiky súdržnosti, keďže tieto plány boli potrebné na účinné riešenie všetkých výziev identifikovaných v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vydaných v nedávnych cykloch, resp. ich významnej podskupiny, pričom odporúčania pre jednotlivé krajiny sa museli zohľadňovať v programoch financovaných z európskej politiky súdržnosti. S blížiacim sa koncom trvania Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti je nevyhnutné naďalej zachovať a rozvíjať reformy a investície podporované a vykonávané v rámci tohto mechanizmu, a to najmä tie, ktoré prispievajú k riešeniu výziev identifikovaných v odporúčaniach pre jednotlivé krajiny.

(5) Komisia 3. júna 2026 uverejnila správu o krajine týkajúcu sa Nemecka na rok 2026. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Nemecko dosiahlo pri plnení odporúčaní z roku 2025, a hodnotilo sa v nej vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Nemecka. Na základe uvedenej analýzy sa v tejto správe identifikovali najnaliehavejšie výzvy, ktorým Nemecko čelí. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Nemecka pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľových hodnôt Únie v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby a sociálneho vylúčenia, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja.

(6) Útočná vojna Ruska proti Ukrajine a jej dôsledky predstavujú pre Európsku úniu existenčnú výzvu. Komisia vyzvala členské štáty, aby požiadali o koordinovanú aktiváciu národnej únikovej doložky Paktu stability a rastu s cieľom podporiť úsilie EÚ o dosiahnutie rýchleho a výrazného zvýšenia výdavkov na obranu ([4]), pričom Európska rada tento návrh 6. marca 2025 uvítala. Rada 10. októbra 2025 na základe posúdenia a odporúčania Komisie prijala odporúčanie, ktorým sa schvaľuje národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán Nemecka a Nemecku sa umožňuje odchýliť sa od maximálnej miery rastu čistých výdavkov stanovenej Radou podľa nariadenia (EÚ) 2024/1263 (aktivácia národnej únikovej doložky) ([5]). Tento plán sa vzťahuje na obdobie od roku 2025 do roku 2029 a predstavuje fiškálnu úpravu rozloženú na sedem rokov. Rada odporučila tieto maximálne miery rastu čistých výdavkov: 4,4 % v roku 2025, 4,5 % v roku 2026, 2,3 % v roku 2027, 1,7 % v roku 2028 a 1,6 % v roku 2029, čo zodpovedá maximálnym kumulatívnym mieram rastu vypočítaným vo vzťahu k východiskovému roku 2024, a to 4,4 % v roku 2025, 9,0 % v roku 2026, 11,5 % v roku 2027, 13,3 % v roku 2028 a 15,2 % v roku 2029. Zároveň v nadväznosti na žiadosť Nemecka prijala Rada 10. októbra 2025 na základe odporúčania Komisie odporúčanie, ktorým sa Nemecku povoľuje odchýliť sa od odporúčaných maximálnych mier rastu čistých výdavkov. Obdobie aktivácie národnej únikovej doložky (v rokoch 2025 až 2028) umožňuje Nemecku zmeniť priority výdavkov verejnej správy alebo zvýšiť príjmy verejnej správy tak, aby trvalo vyššie výdavky na obranu neohrozili fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte.

([3]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Oznámenie Komisie s názvom Zohľadnenie zvýšených výdavkov na obranu v rámci Paktu stability a rastu, Brusel, 19. 3. 2025, C (2025) 2000 final.

([5]) Odporúčanie Rady, z 10. októbra 2025, ktorým sa schvaľuje národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán Nemecka a Nemecku sa umožňuje odchýliť sa od maximálnych mier rastu čistých výdavkov stanovených Radou podľa nariadenia (EÚ) 2024/1263 (aktivácia národnej únikovej doložky) (Ú. v. EÚ C, C/2025/5635, 22.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5635/oj).

(7) Nemecko 30. apríla 2026 predložilo výročnú správu o pokroku za rok 2026 ([6]), ktorá sa týkala dodržiavania odporúčaných maximálnych mier rastu čistých výdavkov, uskutočňovania súboru reforiem a investícií, ktoré toto predĺženie obdobia úprav opodstatňujú, a realizácie reforiem a investícií reagujúcich na hlavné výzvy uvedené v odporúčaní pre Nemecko. V tejto výročnej správe o pokroku sa zohľadňujú aj polročné správy Nemecka o pokroku dosiahnutom pri plnení jeho plánu obnovy a odolnosti v súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241.

(8) Rast reálneho HDP v roku 2025 predstavoval 0,2 % a inflácia podľa HICP bola na úrovni 2,3 %. V prognóze Komisie z jari 2026 sa predpokladá nárast reálneho HDP o 0,6 % v roku 2026 a o 0,9 % v roku 2027, zatiaľ čo inflácia podľa HICP má byť v roku 2026 na úrovni 2,9 % a v roku 2027 na úrovni 2,7 %.

(9) Na základe údajov, ktoré poskytol Eurostat ([7]), zostal deficit verejných financií Nemecka v rokoch 2024 až 2025 konštantný na úrovni 2,7 % HDP. Vychádzajúc z opatrení, ktoré boli v príslušných oblastiach politiky známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2026 predpokladá deficit na úrovni 3,7 % HDP v roku 2026 a na úrovni 4,1 % HDP v roku 2027. Nárast v rokoch 2026 a 2027 odráža najmä zvýšenie výdavkov na infraštruktúru a obranu a opatrenia týkajúce sa daňových úľav znižujúce príjmy.

(10) Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky ([8]), ktoré zahŕňajú výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov aj z prostriedkov EÚ, v roku 2025 vo všeobecnosti neutrálne. Predpokladá sa, že v rokoch 2026 aj 2027 budú expanzívne, a to na úrovni 1,3 % HDP v roku 2026 a na úrovni 0,5 % HDP v roku 2027.

(11) Na základe údajov, ktoré poskytol Eurostat ([9]), verejný dlh Nemecka vzrástol zo 62,2 % HDP na konci roku 2024 na 63,5 % HDP na konci roku 2025. Zvýšenie miery zadlženosti v roku 2025 odráža najmä vyššiu mieru zosúladenia dlhu a deficitu v roku 2025. Na základe opatrení v príslušných oblastiach politiky, ktoré boli známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2026 predpokladá, že pomer dlhu k HDP sa do konca roka 2026 zvýši na 65,8 %, pričom do konca roka 2027 dôjde k ďalšiemu zvýšeniu na 68,0 %. Zvýšenie v rokoch 2026 a 2027 odráža najmä zvýšenie primárneho deficitu.

(12) Na základe údajov Eurostatu ([10]) dosiahli celkové výdavky verejnej správy na obranu v Nemecku v roku 2025 úroveň 1,5 % HDP, čo v porovnaní s referenčným rokom 2021 zodpovedá zvýšeniu o 0,4 percentuálneho bodu HDP. Podľa prognózy Komisie z jari 2026 sa predpokladá, že v roku 2026 dosiahnu 1,9 % HDP, čo v porovnaní s rokom 2021 zodpovedá zvýšeniu o 0,8 percentuálneho bodu HDP ([11]).

([6]) Výročné správy o pokroku 2026 sú k dispozícii na adrese: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([7]) Eurostat – Euro ukazovatele, 22. 4. 2026.

([8]) Zámery fiškálnej politiky sú vymedzené ako miera ročnej zmeny východiskovej rozpočtovej pozície verejnej správy. Ich cieľom je posúdiť hospodársky impulz vyplývajúci z fiškálnych politík, a to tých, ktoré sú financované z vnútroštátnych zdrojov, ako aj tých, ktoré sú financované z rozpočtu EÚ. Zámery fiškálnej politiky sa merajú ako rozdiel medzi i) strednodobým potenciálnym rastom a ii) zmenou primárnych výdavkov bez diskrečných príjmových opatrení a vrátane výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie.

([9]) Eurostat – Euro ukazovatele, 22. 5. 2026.

([10]) Eurostat, výdavky verejnej správy podľa štatistickej klasifikácie výdavkov verejnej správy (COFOG).

([11]) Vymedzenie výdavkov na obranu v rámci NATO sa líši od vymedzenia výdavkov na obranu v rámci COFOG. K rozdielom navyše môže dôjsť aj v dôsledku času zaznamenania výdavkov, najmä v prípade vojenského vybavenia, keďže pri vykazovaní v rámci NATO sa v súvislosti s časom zaznamenania výdavkov neuplatňujú vnútroštátne účtovné pravidlá.

(13) Únia naďalej čelí rizikám v súvislosti s narušením dodávok energie a zvýšenou volatilitou cien, ktoré ešte zhoršuje geopolitické napätie ovplyvňujúce svetové trhy s ropou a plynom. Skúsenosti z energetickej krízy v rokoch 2022 – 2023 ukázali, že rozsiahle a necielené opatrenia prinášajú veľké fiškálne náklady a sú sociálne a ekonomicky neefektívne. Od vypuknutia vojny na Blízkom východe vo februári 2026 Nemecko prijalo opatrenia fiškálnej politiky na zmiernenie vplyvu vysokých cien energií na domácnosti a podniky ([12]). Patrí medzi ne necielené zníženie energetickej dane z motorovej nafty a benzínu na obdobie od mája do júna 2026. Podľa prognózy Komisie z jari 2026 sa predpokladá, že fiškálne náklady na tieto opatrenia budú v roku 2026 predstavovať približne 0,1 % HDP. Ak by opatrenia zostali v platnosti do konca roka 2026, fiškálne náklady na ne by v roku 2026 podľa odhadov Komisie predstavovali 0,2 % HDP.

(14) Na základe výpočtov Komisie vzrástli čisté výdavky v Nemecku v roku 2025 o 3,8 %. Rast čistých výdavkov v roku 2025 je nižší ako odporúčaná maximálna miera rastu.

(15) Podľa výpočtov Komisie sa predpokladá, že čisté výdavky v Nemecku porastú v roku 2026 o 5,6 % a kumulatívne za roky 2025 a 2026 o 9,7 %. Predpokladaný rast čistých výdavkov v roku 2026 je vyšší ako odporúčaná maximálna miera rastu, čo zodpovedá odchýlke na úrovni 0,5 % HDP v ročnom vyjadrení. Ak vezmeme do úvahy roky 2025 a 2026 spolu, predpokladaná kumulatívna miera rastu čistých výdavkov je tiež vyššia než odporúčaná maximálna miera rastu, čo zodpovedá odchýlke na úrovni 0,3 % HDP v kumulatívnom vyjadrení. Predpokladaná odchýlka je však v medziach flexibility národnej únikovej doložky na základe súčasných projekcií výdavkov na obranu.

(16) V odporúčaní, ktorým sa schvaľuje strednodobý plán Nemecka, sa uvádza súbor reforiem a investícií, ktoré sú základom predĺženia obdobia úprav, spolu s časovým harmonogramom ich vykonávania. Vzhľadom na informácie, ktoré Nemecko poskytlo vo svojej výročnej správe o pokroku, sa Komisia domnieva, že vykonávanie kľúčových krokov týchto reforiem a investícií, ktoré sa mali uskutočniť do 30. apríla 2026, je podľa všetkého vo všeobecnosti na dobrej ceste. Komisia sa domnieva, že Nemecko celkovo splnilo svoje záväzky uspokojivo ([13]).

(17) Komisia 3. júna 2026 prijala správu podľa článku 126 ods. 3 ZFEÚ ([14]). V uvedenej správe sa posudzovala situácia Nemecka z hľadiska kritéria deficitu, keďže jeho plánovaný deficit verejných financií v roku 2026 presahuje referenčnú hodnotu 3 % HDP. V správe sa konštatovalo, že Nemecko nedodržalo kritérium deficitu. Komisia však zastávala názor, že v prípade Nemecka nie je dôvod na začatie postupu pri nadmernom deficite, keďže Rada aktivovala národnú únikovú doložku pre Nemecko a predpokladaný deficit presahujúci referenčnú hodnotu v roku 2026 je podľa prognózy Komisie z jari 2026 plne vysvetlený zvýšením výdavkov na obranu od roku 2021. Vzhľadom na uvedené skutočnosti a po zohľadnení stanoviska Hospodárskeho a finančného výboru, ako sa stanovuje v článku 126 ods. 4 ZFEÚ, Komisia nenavrhla, aby sa začal postup pri nadmernom deficite.

([12]) Ide o stav k dátumu uzávierky prognózy Komisie z jari 2026 (4. mája 2026).
([13]) Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskej centrálnej banke, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru, Výboru regiónov a Európskej investičnej banke, Európsky semester 2026 – jarný balík, COM(2026) 200 final.
([14]) Správa Komisie vypracovaná v súlade s článkom 126 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, 3. 6. 2026, COM(2026) 302 final.

(18) Po dvoch desaťročiach nedostatočných investícií sa podiel verejných investícií na HDP zvýšil z 2,2 % v roku 2005 na 2,9 % v roku 2023 a 3,3 % v roku 2025. Čisté verejné investície, t. j. investície po odpisoch, však naďalej patria k najnižším v EÚ a dosahujú 0,4 % HDP. Poukazuje to na potrebu ďalšieho posilnenia verejných investícií s cieľom posilniť rast a konkurencieschopnosť. Okrem toho je naďalej dôležité vyvíjať ďalšie úsilie o zefektívnenie plánovacích a schvaľovacích postupov a riešiť prekážky v administratívnych kapacitách. Medzi typické investičné priority s vysokou návratnosťou patria školy a vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve, železničná infraštruktúra, ako aj inovačný systém. Zložitosť spolkových štruktúr, roztrieštené povinnosti a obmedzené finančné kapacity na úrovni miest a obcí môžu brániť včasnej a efektívnej realizácii projektov.

(19) Relatívne nízky podiel verejných investícií na HDP súvisí s kvalitou verejných financií, ktorá by sa mohla výrazne zlepšiť. Očakáva sa, že zavedenie osobitného fondu pre infraštruktúru a klimatickú neutralitu prispeje k ďalšiemu financovaniu verejných investícií. Napriek tomu existuje priestor na zvýšenie doplnkovosti a kvality výdavkov v rámci osobitného fondu. Väčšie zameranie na tvorbu kapitálu v oblastiach, ktorými sa zvyšuje výrobná kapacita a konkurencieschopnosť hospodárstva – vrátane infraštruktúry pre vzdelávanie a rozvoj zručností – namiesto spotrebných účelov môže pomôcť maximalizovať pozitívny vplyv na dlhodobý rast. Ďalšou výzvou pre kvalitu verejných financií je prevod zo spolkového rozpočtu do dôchodkového systému, ktorý sa v roku 2025 uskutočnil vo výške 122 miliárd EUR, čo naďalej predstavuje približne 25 % výdavkov spolkovej vlády, čím sa zmenšuje priestor pre produktívnejšie výdavky. Očakáva sa, že záväzky prijaté v roku 2025 týkajúce sa zvýšenia dôchodkov matiek a zachovania miery náhrady zákonných dôchodkov na úrovni 48 % do roku 2031 povedú k ďalšiemu nárastu výdavkov na dôchodky. Možnosti dôchodkovej reformy uvedené v odôvodnení 22 by mohli zmierniť potrebu rozpočtových prevodov a zvýšenia príspevkov na sociálne zabezpečenie, čím by sa podporila medzigeneračná spravodlivosť. Ďalšie príležitosti na zvýšenie celkovej efektívnosti verejných výdavkov môžu vyplynúť z ďalších preskúmaní výdavkov a následných konkrétnych politických opatrení, napríklad racionalizácie alebo odstránenia nepodstatných dotácií.

(20) Demografické starnutie vyvíja tlak na index ekonomickej závislosti poproduktívnej zložky, čím ohrozuje dlhodobú udržateľnosť dôchodkového systému a primeranosť zákonných dôchodkov. Predpokladá sa, že v rokoch 2025 až 2035 klesne počet obyvateľov v produktívnom veku (20 až 64 rokov) zo 49 miliónov na 45 miliónov. Udržateľnosť dôchodkového systému ohrozujú aj atraktívne možnosti predčasného odchodu do dôchodku a nezohľadnenie demografických tlakov prostredníctvom faktora udržateľnosti alebo neupravenie veku odchodu do dôchodku v závislosti od predlžovania strednej dĺžky života. Revízia valorizácie dôchodkov a úprava stropov príspevkov by mohli prispieť k väčšej udržateľnosti dôchodkového systému. Správa dôchodkovej komisie predstavuje príležitosť na rozsiahle ambiciózne reformy. Celý dôchodkový systém musí zabezpečiť primeraný príjem v starobe; so zamestnaneckými a individuálnymi dôchodkovými systémami, ktoré dopĺňajú zákonný dôchodkový pilier. Odporúča sa lepšie využívať dôchodkové riešenia kryté kapitálom. Reforma zamestnaneckých dôchodkov v roku 2026 je pozitívnym krokom, ale zamestnanecké dôchodkové systémy spolu so zákonnými dôchodkovými systémami pre regulované povolania zostávajú roztrieštené. V prípade niektorých systémov je dohľad decentralizovaný na úroveň spolkových krajín; v prípade iných zostávajú dávky nefinancované, pretože neexistuje žiadny účelový fond aktív, ktorým by sa zabezpečoval dôchodkový prísľub. Prekážkou prehlbovania trhov s rizikovým kapitálom v EÚ je okrem toho nedostatok rozsiahlej základne aktív a neprimerané riadenie a dohľad v niektorých systémoch. Okrem toho sa zamestnanecké dôchodky vzťahujú len na približne 51 % zamestnancov podliehajúcich príspevkom na sociálne poistenie a tento podiel sa znižuje, pretože zamestnanosť sa presúva do odvetví s nižším zamestnaneckým dôchodkovým zabezpečením. Automatický zápis zamestnancov do dôchodkového systému krytého aktívami by mohol byť prínosom najmä pre osoby s nižšími príjmami, ktoré sú v súčasnosti menej kryté, čím by sa zlepšila primeranosť dôchodkov. Vzhľadom na vysokú mieru úspor v Nemecku by sa v rámci reforiem mali uprednostniť nízkopríjmové skupiny, ktoré si v súčasnosti na dôchodok sporia málo; okrem toho by bolo žiaduce presmerovať úspory na poskytovanie väčšieho kapitálu vrátane rizikového kapitálu podnikom, a nie na zvyšovanie celkovej miery úspor.

V prípade individuálnych dôchodkov legislatívna reforma dôchodkového sporiaceho účtu *(Altersvorsorgedepot)* bez povinných záruk otvára cestu k možnosti vyšších výnosov. Kľúčovou výzvou pri vykonávaní však bude zabezpečiť, aby náklady na správu takýchto účtov boli obmedzené. Vzhľadom na v súčasnosti relatívne obmedzenú (30 %) mieru krytia individuálnych dôchodkov by sa dalo uvažovať o povinnom štátnom fonde, ktorý by sporitelia na dôchodok využívali štandardne (t. j. ak by si nechceli vybrať vlastné fondy), s nízkymi prevádzkovými nákladmi. Tým by sa mohol riadiť aj trh, pokiaľ ide o náklady a postupy.

(21) Kľúčom k posilneniu stimulov na zvýšenie počtu odpracovaných hodín je daňová štruktúra priaznivá pre pracovnú silu. Pracovníci v Nemecku čelia jednému z najvyšších daňovo-odvodových zaťažení (vrátane zdanenia príjmov z práce a príspevkov na sociálne zabezpečenie) v EÚ. Najmä vysoké dane v spojení s prísnymi pravidlami pre odobratie dávok (napríklad znižovanie dávok s rastúcim príjmom) znižujú motiváciu zvyšovať počet odpracovaných hodín, a to najmä u zamestnancov s nízkou mzdou. Pravidlá spoločného zdanenia manželských párov *(Ehegattensplitting)* odrádzajú od zvýšenia počtu odpracovaných hodín druhé zárobkovo činné osoby v domácnosti, často ženy. Na možné zlepšenia týkajúce sa zjednodušenia odoberania dávok a digitalizácie sociálnej správy nedávno poukázala Komisia pre sociálny štát, ktorá zároveň navrhla zlepšiť účinnosť systému sociálneho zabezpečenia, a tým znížiť riziko chudoby zjednodušením a zlepšením prístupu k dávkam. Reformy sociálnych dávok, doplnené znížením dane z príjmu najmä pre nízkopríjmové a strednopríjmové skupiny – ako bolo oznámené v koaličnej dohode – a upravenými pravidlami spoločného zdanenia, ako aj pravidlami zdravotného poistenia manželov, by mohli výrazne zvýšiť motiváciu k ponuke pracovnej sily. Zmenou daňového mixu smerom k menej rušivým daniam by sa mohol zvýšiť potenciál alternatívnych príjmov, a to aj na regionálnej úrovni, a zároveň znížiť daňové dotácie škodlivé pre životné prostredie namiesto ich zvyšovania.

(22) Aby sa v širšej miere preberala zodpovednosť za úspešné vykonávanie nástrojov financovania Únie, naďalej treba systematicky, zmysluplne a včas zapájať miestne a regionálne orgány, sociálnych partnerov, občiansku spoločnosť a ďalšie relevantné zainteresované strany, a to aj v kontexte európskeho semestra.

(23) Vykonávanie programov politiky súdržnosti, ktoré zahŕňa podporu z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), Fondu na spravodlivú transformáciu (FST) a Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+), v Nemecku sa naďalej nachádza pod priemerom EÚ, a to tak z hľadiska výberu projektov, ako aj z hľadiska platieb. Je dôležité zintenzívniť a zrýchliť úsilie o zabezpečenie urýchlenej realizácie investícií a zároveň maximalizovať ich vplyv v praxi. Nemecko už v rámci svojich programov politiky súdržnosti prijíma opatrenia na podporu konkurencieschopnosti a rastu. Nemecko zároveň naďalej čelí výzvam pri vykonávaní vrátane tých, ktoré sa týkajú splnenia cieľových hodnôt výdavkov na konci roka 2026. Je nevyhnutné zabezpečiť, aby sa rýchlo a účinne realizovali nové investície, ktoré Nemecko identifikovalo vo svojom strednodobom preskúmaní fondov politiky súdržnosti – najmä tie, ktoré súvisia s piatimi prioritami stanovenými v nariadení o strednodobom preskúmaní ([15]).

(24) Nemecko takisto čelí viacerým výzvam, ktoré sa týkajú inovácií, diverzifikácie hospodárstva, dynamiky podnikov a súkromných investícií, digitalizácie verejnej správy, digitálnej infraštruktúry, cenovej dostupnosti bývania, závislosti od fosílnych palív, investícií do energetických systémov a dekarbonizácie budov, dopravy a priemyslu, ponuky pracovnej sily, zručností, prilákania a udržania talentov z krajín mimo EÚ, výsledkov vzdelávania, ako aj dostupnosti vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve a celodenných škôl.

(25) Inovácie v súkromnom sektore sa sústreďujú vo veľkých spoločnostiach, špecifických regiónoch a stredne technologicky náročných odvetviach. Výdavky malých a stredných podnikov (MSP) na výskum a vývoj sú naďalej nízke (0,18 % HDP v roku 2023 oproti priemeru EÚ na úrovni 0,47 %). Inovačná činnosť sa sústreďuje v stredne technologicky náročných odvetviach. Inovačnému prostrediu by mohlo prospieť viac verejných finančných prostriedkov na špičkové technológie a transformačné inovácie. Výstupy výskumu a vývoja klesli, ak sa merajú ako podiel najcitovanejších publikácií a patentových prihlášok. Nemecko má ťažkosti s komercializáciou akademického výskumu. Systematickejší prístup k prenosu vedomostí, a to aj prostredníctvom uprednostňovania verejného financovania prelomových inovácií, by mohol zlepšiť premenu kvalitného akademického výskumu na komerčne životaschopné produkty. V súčasnosti tento proces často brzdia štrukturálne obmedzenia, ako sú systémy financovania a kariérnych stimulov, ktoré nepripisujú komercializácii primeranú prioritu, ako aj zdĺhavé a byrokratické rokovania o duševnom vlastníctve, ktoré odďaľujú alebo odrádzajú od transformácie výskumu na inovácie pripravené na trh. V záujme dosiahnutia špičkových inovácií je dôležité posilňovať vysokovýkonné klastre (napr. prostredníctvom iniciatív zameraných na excelentnosť), zároveň podporovať prispôsobené ekosystémy výskumu a vývoja a zabezpečiť infraštruktúru pre výskum a transfer technológií pre podniky.

([15]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2025/1914 z 18. septembra 2025, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2021/1058 a (EÚ) 2021/1056, pokiaľ ide o osobitné opatrenia na riešenie strategických výziev v rámci strednodobého preskúmania.

(26) Hospodárska transformácia v Nemecku sa zintenzívňuje a platobná neschopnosť podnikov (*Personen- und Kapitalgesellschaften*) dosiahla najvyššiu úroveň za posledných 20 rokov. Počet spoločností v ťažkostiach sa zvyšuje a štrukturálne výzvy narastajú, najmä v regiónoch s transformujúcim sa priemyslom. Preto je ešte dôležitejšie uľahčiť vstup na trh a rast podnikov a urýchliť prerozdelenie zdrojov z neživotaschopných spoločností do produktívnych a inovačných podnikov vrátane startupov a scaleupov. Počet novozaložených startupov sa v roku 2025 oproti predchádzajúcemu roku zvýšil, ale aktivita startupov zostáva pod úrovňou z roku 2018 a všeobecná tendencia zakladať podniky zostáva v Nemecku relatívne nízka. Závislosť Nemecka od stredne technologicky náročných odvetví a slabšia miera inovačných výstupov naznačujú, že v krajine môže dochádzať k účinkom odkázanosti, keď prevládajú zavedené odvetvia a technológie, zatiaľ čo nové subjekty čelia výzvam pri presadzovaní nových technológií a zavádzaní inovácií do priemyselnej základne. Financovanie zostáva kľúčovou výzvou pre mladých podnikateľov, najmä pre scaleupy. Posilnenie úlohy inštitucionálnych investorov ako poskytovateľov kapitálu by mohlo pomôcť prehĺbiť kapitálové trhy a zlepšiť efektívnosť a rast investícií. Hoci systém rizikového kapitálu podporuje celý rad vládnych programov, predovšetkým prostredníctvom rozvojovej banky KfW, zníženie daňovej neistoty v oblasti partnerských štruktúr by mohlo zatraktívniť riadenie fondov rizikového a súkromného kapitálu v Nemecku pre súkromných správcov. V širšom zmysle by sa financovanie podnikov mohlo zlepšiť prostredníctvom efektívnejšieho bankového trhu, ktorý by poskytoval lacnejšie úvery a flexibilnejšie produkty. Bráni tomu prevádzková neefektívnosť: pomer nákladov k príjmom nemeckých bánk bol v marci 2025 na úrovni 58,3 % v porovnaní s priemerom EÚ na úrovni 54 %. Konsolidácia, fúzie, a to aj s bankami z iných členských štátov EÚ, a centralizácia operácií by mohli túto neefektívnosť výrazne znížiť.

(27) Vláda plánuje počas súčasného volebného obdobia znížiť administratívne náklady pre podniky o 25 %. Zdá sa však, že ambiciózne ciele nie sú sprevádzané zásadne novými nástrojmi alebo konsolidáciou kompetencií, ktoré by podporili účinné zníženie zaťaženia. Je to veľmi dôležité, pretože mnohé podniky uvádzajú oneskorenia (62 %) a zvýšené prevádzkové náklady (44 %) v dôsledku administratívnych interakcií. Medzi účinné nástroje by mohli patriť zjednodušené pravidlá týkajúce sa podporných dokumentov, širšie využívanie štandardného administratívneho schvaľovania a paušálne prístupy namiesto presného overovania jednotlivých prípadov. Dôkladné posúdenie nákladov a prínosov by mohlo pomôcť zabezpečiť, aby úsilie spojené s novou reguláciou bolo úmerné prínosom, ktoré prináša. Vzhľadom na ústredné postavenie Nemecka na jednotnom trhu je obzvlášť potrebné znížiť vnútroštátne a regionálne prekážky obchodu s tovarom a službami v rámci EHP, a to aj tým, že sa zabráni zaťažujúcemu uplatňovaniu právnych predpisov EÚ na vnútroštátnej úrovni a zníži sa záťaž spojená s dodržiavaním predpisov v oblasti obalov a odpadového hospodárstva.

(28) Nemecko vyvíja úsilie o zlepšenie digitalizácie svojich verejných služieb, ktoré však zatiaľ neprinieslo výraznejší merateľný pokrok. Výsledky Nemecka v oblasti kľúčových cieľov digitálneho desaťročia týkajúcich sa poskytovania digitálnych verejných služieb občanom a podnikom zostávajú pod priemerom EÚ. Kľúčové základné podmienky pre bezproblémovú digitálnu správu, elektronickú identifikáciu a prepojené dátové registre nie sú dostatočne rozvinuté. Krajina zaostáva v oblasti digitálnych riešení na začatie a sledovanie konaní v občianskoprávnych/obchodných a správnych súdnych veciach. Okrem toho sa novovytvorené digitálne služby v jednotlivých regiónoch a obciach nezavádzajú konzistentne, čo obmedzuje ich územné pokrytie a škálovateľnosť. Tam, kde digitálne služby existujú, často nie sú dostatočne používateľsky ústretové, pretože občania a podniky stále čelia zložitým, len čiastočne digitalizovaným postupom a opakovaným interakciám s viacerými orgánmi. Poukazuje to na širšiu potrebu modernizovať verejnú správu a zlepšiť koordináciu alebo upraviť povinnosti medzi jednotlivými úrovňami verejnej správy. Spolkové, regionálne a miestne samosprávy by mohli rozšíriť používanie spoločných digitálnych stavebných prvkov a noriem a konsolidovať prekrývajúce sa administratívne postupy. Takáto modernizácia je čoraz nevyhnutnejšia aj na zachovanie administratívnej kapacity v situácii, keď sa prehlbuje nedostatok pracovníkov, čo robí z digitalizácie, automatizácie a zjednodušenia postupov kľúčové faktory efektívnej a odolnej verejnej správy.

(29) Nemecko naďalej dosahuje pokrok v rozširovaní svojej infraštruktúry pripojiteľnosti a prijíma právne predpisy, ktoré majú uľahčiť vydávanie povolení pre optické vlákna a mobilné komunikačné siete. Napriek tomu je pokrytie krajiny optickými vláknami do budov (FTTP) naďalej druhé najnižšie v EÚ. Pretrvávajúce nedostatky v pokrytí v kombinácii s výraznými regionálnymi rozdielmi môžu obmedziť konkurencieschopnosť, obmedziť rast produktivity a spomaliť zavádzanie digitálnych technológií náročných na údaje. Na dobehnutie zameškaného je potrebné účinné plnenie záväzkov zo strany spolkových a regionálnych orgánov, aby sa umožnilo pokračovanie investícií súkromného sektora tam, kde je to možné, a aby a v prípade potreby poskytla sa verejná podpora.

(30) Investície do bývania v Nemecku klesli v roku 2025 už piaty rok po sebe, pričom od roku 2020 sa znížili o 20 %, čo prispelo k problémom s cenovou dostupnosťou bývania a širšej hospodárskej stagnácii. Prehlbujúci sa rozdiel medzi cenami nájomného v existujúcich a nových zmluvách vedie k zmrazeniu trhu s bývaním, čo obmedzuje mobilitu pracovnej sily. Opatreniami na reguláciu nájomného sa neriešia základné príčiny nedostatku bytov a môžu oslabiť súkromné investičné stimuly a brániť efektívnemu využívaniu dostupného bývania. Zložité a zdĺhavé územné plánovanie môže brániť väčšiemu prerozdeleniu pozemkov na účely bývania alebo zahusťovaniu zástavby. Cieľom prijatých opatrení na zrýchlenie výstavby („stavebné turbo“) je urýchliť plánovacie postupy a postupy udeľovania povolení, ale jeho využívanie v jednotlivých obciach je stále nerovnomerné. Zníženie stavebných nákladov, ktoré sú najvyššie v EÚ, je kľúčom k zabezpečeniu väčšieho počtu bytov. Pri zavedení ohláseného „typu bývania E“, jednoduchšieho štandardu založeného na potrebách vo výstavbe, sa bude musieť zabezpečiť právna istota pri uplatňovaní jednoduchších noriem. Riešenie investičných výziev v oblasti bývania si vyžaduje inovácie vo výstavbe, ďalšie zjednodušenie a zefektívnenie predpisov, digitalizáciu procesov, lepšie územné plánovanie, lepšie dopravné spojenia, ako aj zvýšenie fondu sociálneho bývania a sociálne cielenejšie využívanie existujúcich bytov.

(31) Nemecko naďalej dosahovalo pokrok v oblasti energetickej transformácie, najmä zvýšením výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov. Fosílne palivá však stále tvoria podstatnú časť energetického mixu. Na splnenie klimatických cieľov by Nemecko malo ďalej urýchliť postupné vyraďovanie fosílnych palív vo všetkých odvetviach, najmä v oblasti bývania a dopravy, a zároveň podporovať nákladovo efektívne zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov a modernizáciu sieťovej infraštruktúry.

(32) Napriek dosiahnutému pokroku pretrvávajú štrukturálne výzvy spojené s efektívnym začlenením rastúcich a kolísavých objemov výroby energie z obnoviteľných zdrojov do elektrizačnej sústavy. Preťaženie sústavy v dôsledku geografického nesúladu medzi výrobou energie z obnoviteľných zdrojov a centrami odberu obmedzuje plné využívanie energie z obnoviteľných zdrojov, zvyšuje systémové náklady a znižuje prenosovú kapacitu dostupnú pre cezhraničný obchod. Nemecko pracuje na rozširovaní prenosovej sústavy, ale pokrok sa musí urýchliť, aby sa zabezpečilo, že minimálne 70 % technickej cezhraničnej kapacity bude k dispozícii na obchodovanie. Napriek nedávnemu úsiliu v tomto smere vyššie sieťové poplatky v regiónoch bohatých na obnoviteľné zdroje energie naďalej odrádzajú od umiestňovania priemyslu v blízkosti miest výroby. Reforma smerom k dynamickým, regionalizovaným sieťovým poplatkom by mohla prepojiť poplatky so skutočným zaťažením siete, čím by sa vytvorili lokačné cenové signály. Nemecko síce podniklo kroky v rámci plánu obnovy a odolnosti a vnútroštátnych opatrení na urýchlenie udeľovania povolení a podporu riešení flexibility, ale stále pretrvávajú výzvy v oblasti rozširovania flexibility sústavy a zabezpečenia účinnejšej integrácie energie z obnoviteľných zdrojov do elektrizačnej sústavy. Možnosti flexibility, ako je skladovanie a reakcia na strane spotreby, zatiaľ nie sú zavedené v dostatočnom rozsahu, čo obmedzuje schopnosť sústavy prispôsobiť sa premenlivej výrobe energie z obnoviteľných zdrojov bez nákladných zásahov. Okrem toho digitalizácia elektrických sietí, najmä na úrovni distribúcie, naďalej zaostáva, s obzvlášť pomalým pokrokom v zavádzaní inteligentných meračov, obmedzenou dostupnosťou údajov a nedostatočnou štandardizáciou medzi prevádzkovateľmi sietí.

(33) Emisie z odvetví bývania a dopravy, ktoré spadajú pod nariadenie EÚ o spoločnom úsilí, naďalej výrazne prekračujú vnútroštátne a európske cieľové hodnoty znižovania emisií a priemyselné emisie zostávajú vysoké. Nemecko bude musieť urýchliť opatrenia na dekarbonizáciu týchto odvetví, aby splnilo svoje klimatické ciele a zvýšilo energetickú efektívnosť. V odvetví budov Nemecko rozšírilo svoje existujúce opatrenia finančnej podpory v rámci plánu obnovy a odolnosti, ale na dosiahnutie jeho cieľových hodnôt do roku 2030 je potrebné ďalšie prierezové úsilie v oblasti energetickej efektívnosti vrátane zníženia spotreby primárnej energie. V odvetví dopravy rastie používanie batériových elektrických vozidiel, k čomu prispievajú dotácie a daňové stimuly. Pokrok je však stále nedostatočný na dosiahnutie cieľových hodnôt do roku 2030, najmä pokiaľ ide o rozšírenie nabíjacej infraštruktúry pre ťažké úžitkové vozidlá. Potrebné sú aj väčšie investície do modernizácie, rozširovania a digitalizácie železničnej siete, aby sa podporil prechod z cestnej na železničnú dopravu, najmä v nákladnej doprave, kde stále prevláda cestná nákladná preprava. Napriek prebiehajúcim opatreniam financovaným v rámci plánu obnovy a odolnosti a iných vnútroštátnych iniciatív sa veľké železničné projekty naďalej oneskorujú, zatiaľ čo pomalé zavádzanie digitálnych signalizačných systémov, najmä Európskeho systému riadenia železničnej dopravy (ERTMS), naďalej obmedzuje kapacitu, spoľahlivosť a cezhraničnú interoperabilitu. Hospodárska bezpečnosť a priemyselná konkurencieschopnosť Nemecka zároveň závisí od rýchleho odklonu výrobnej produkcie vrátane energeticky náročných odvetví od fosílnych palív. Zložité postupy udeľovania povolení, ktoré sa vyznačujú prekrývaním právomocí a nejasným rozdelením zodpovednosti, však naďalej odďaľujú kritické investície do nefosílnych nízkouhlíkových technológií a technológií priemyselnej výroby s nulovou čistou produkciou. Nemecko by malo na odstránenie týchto prekážok zjednodušiť schvaľovanie infraštruktúry a zariadení, ktoré prispievajú k prechodu na čistý priemysel.

(34) Vzhľadom na kľúčovú úlohu ľudského kapitálu pri posilňovaní konkurencieschopnosti a strategickej autonómie Únie Rada v roku 2026 odporučila, aby členské štáty prijali opatrenia na urýchlené riešenie štrukturálnych výziev súvisiacich s ľudským kapitálom v oblasti zručností, vzdelávania a odbornej prípravy, ktoré bránia konkurencieschopnosti. K vykonávaniu odporúčania Rady týkajúceho sa ľudského kapitálu v Únii môžu prispieť aj odporúčania na rok 2026 adresované Nemecku.

(35) Nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily sa zmiernil, ale zostáva významnou prekážkou, ktorá bráni rastu, produktivite a digitálnej a zelenej transformácii. Koncom roka 2025 takmer 30 % spoločností uviedlo, že trpí nedostatkom pracovnej sily, pričom miera voľných pracovných miest je naďalej nad priemerom EÚ. Hoci je miera zamestnanosti vysoká, priemerný počet odpracovaných hodín na pracovníka patrí k najnižším v EÚ a naďalej klesá. Čiastočne to vysvetľuje skutočnosť, že polovica všetkých zamestnaných žien pracuje na čiastočný úväzok. Nedostatok pracovnej sily zhoršujú nedostatky v zručnostiach a nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami. Digitálne zručnosti sa postupne zlepšujú, ale stále sú nerovnomerné. Nedostatok pracovnej sily je obzvlášť naliehavý v odvetviach starostlivosti a IKT, v stavebníctve a vo vedeckých a technických profesiách, ktoré si vyžadujú zručnosti v oblasti vedy, techniky, inžinierstva a matematiky (STEM). Nedostatok pracovnej sily sa týka aj odvetví, ktoré sú kľúčové z hľadiska zelenej transformácie, ako napríklad zásobovanie vodou, kanalizácia, odpadové hospodárstvo a energetika. Nedostatok čiastočne odráža územný nesúlad a nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami. Aj vzhľadom na úpadok výrobných odvetví dochádza v mnohých regiónoch k výrazným štrukturálnym zmenám, pričom ich schopnosť absorbovať presunutú pracovnú silu je obmedzená. Na prispôsobenie sa štrukturálnym zmenám je potrebné, aby politické nástroje na podporu prechodu zo zamestnania do zamestnania nadobudli väčší význam a aby sa dôraz kládol na podporu zmien povolania a regionálnej mobility pracovnej sily, ktorá je v súčasnosti obmedzená okrem iného nízkou ponukou bývania v oblastiach s potrebami trhu práce. Okrem týchto preventívnych opatrení by mohla Nemecku pomôcť v boji proti nedostatku kvalifikovaných pracovníkov aj komplexná podpora nízkokvalifikovaných pracovníkov všetkých vekových kategórií, najmä tých, ktorí nemajú odborné vzdelanie. Napokon, existuje nevyužitý potenciál na prilákanie a udržanie talentov, napríklad zrýchlením, digitalizáciou a centralizáciou administratívnych postupov pre pracovnú migráciu a ďalším uľahčením uznávania kvalifikácií, s rýchlejším a transparentnejším procesom.

(36) Slabé a zhoršujúce sa výsledky vzdelávania, najmä v prípade znevýhodnených skupín, ako aj značný počet osôb, ktoré predčasne ukončujú vzdelávanie a odbornú prípravu, ďalej zhoršujú nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily. Štvrtina až tretina 15-ročných žiakov dosahuje slabšie výsledky v matematike, čítaní a prírodných vedách a výrazne klesá aj podiel žiakov s najlepšími výsledkami. Vplyv sociálno-ekonomického zázemia študentov na výsledky vzdelávania je veľmi výrazný. V roku 2022 nedosiahlo 46,6 % žiakov zo znevýhodneného prostredia minimálnu úroveň znalostí v matematike, čo je výrazný nárast oproti 29,8 % v roku 2015. Okrem toho dve tretiny (64 %) žiakov narodených v zahraničí dosahujú horšie výsledky v matematike v porovnaní s 21,9 % žiakov, ktorí sa nenarodili v zahraničí, čo ďalej prispieva k prehlbovaniu sociálno-ekonomických rozdielov vo vzdelávaní. Takmer každý siedmy mladý človek v Nemecku (18 – 24 rokov) nemá žiadnu alebo má len veľmi nízku kvalifikáciu a považuje sa za osobu, ktorá predčasne ukončila vzdelávanie a odbornú prípravu. Miera predčasného ukončenia vzdelávania a odbornej prípravy v Nemecku patrí medzi najvyššie v EÚ (13,1 % v roku 2025) a od roku 2021 sa zvyšuje. Preventívne a nápravné opatrenia zohľadňujúce regionálne rozdiely by mohli pomôcť znížiť predčasné ukončovanie *vzdelávania a odbornej prípravy* a zlepšiť výsledky vzdelávania. Lepší zber údajov a interoperabilita údajov medzi školami, sociálnymi službami a spolkovými krajinami by umožnili lepšie monitorovanie vzdelávacích dráh. Pomohlo by to prispôsobiť podporu žiakom s horšími výsledkami už od útleho veku, posilniť povinnú školskú dochádzku alebo odbornú prípravu do 18 rokov a poskytnúť flexibilné vzdelávacie dráhy. Keďže digitalizácia hospodárstva sa zrýchľuje, musia s ňou držať krok aj investície do vzdelávania. Vzdelávanie šité na mieru je kľúčové pre dosiahnutie účinných výsledkov, preto je obzvlášť znepokojujúci nedostatok učiteľov – Stála konferencia ministrov školstva a kultúry (KMK) v súčasnosti prognózuje, že do roku 2035 bude chýbať 49 000 učiteľov.

(37) Posilnenie kvalitného vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve (VSRD) a celodenných škôl by mohlo ďalej umožniť zamestnávanie opatrovateľov, často žien, na plný pracovný úväzok, ako aj podporiť rovnaké príležitosti pre deti. Polovica všetkých zamestnaných žien pracuje na čiastočný úväzok, čo je jedna z najvyšších úrovní v EÚ. Starostlivosť o deti a starších príbuzných je častým dôvodom na prácu na čiastočný úväzok, čo je do istej miery spôsobené nedostatočným zabezpečením kvalitného, flexibilného vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve a celodenných škôl. Odhaduje sa, že v súčasnosti chýba 300 000 miest v zariadeniach starostlivosti o deti a v materských školách a do roku 2029 je potrebné vytvoriť ešte 150 000 miest v celodenných školách, pričom medzi regiónmi sú rozdiely v neuspokojených potrebách. Prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a starostlivosti v ranom detstve a k celodenným školám môže takisto pomôcť zmierniť znevýhodnenie spôsobené sociálno-ekonomickým zázemím a úrovňou ovládania nemeckého jazyka. Zavedenie celoštátnej štandardizovanej jazykovej podpory vo vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve by mohlo pomôcť vybudovať pevné základy pre získanie základných zručností na základnej škole, čím by sa zlepšila spravodlivosť nemeckého vzdelávacieho systému, ktorý sa vyznačuje veľmi skorým rozdeľovaním žiakov na rôzne dráhy. Deti z bohatších domácností sú v súčasnosti zapisované na vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve takmer dvakrát častejšie než ich menej majetní rovesníci. Rozšírenie nákladovo efektívnej dlhodobej starostlivosti, najmä domácich a ambulantných služieb, by rovnako mohlo priniesť úľavu od opatrovateľských povinností a podporiť medzigeneračnú spravodlivosť.

(38) Vzhľadom na úzke prepojenia medzi ekonomikami členských štátov eurozóny a ich kolektívny príspevok k fungovaniu hospodárskej a menovej únie Rada v roku 2026 odporučila, aby členské štáty eurozóny prijali opatrenia na plnenie odporúčania týkajúceho sa hospodárskej politiky eurozóny na rok 2026, a to aj prostredníctvom svojich plánov obnovy a odolnosti. V prípade Nemecka odporúčanie č. 1 pomáha pri vykonávaní prvého, druhého, tretieho, piateho a siedmeho odporúčania týkajúceho sa eurozóny, odporúčanie č. 2 pomáha pri vykonávaní štvrtého odporúčania týkajúceho sa eurozóny, odporúčanie č. 3 pomáha pri vykonávaní piateho, siedmeho a deviateho odporúčania týkajúceho sa eurozóny, odporúčanie č. 4 pomáha pri vykonávaní siedmeho odporúčania týkajúceho sa eurozóny a odporúčanie č. 5 pomáha pri vykonávaní piateho odporúčania týkajúceho sa eurozóny.

TÝMTO ODPORÚČA, aby Nemecko v rokoch 2026 a 2027 prijalo opatrenia s cieľom:

1. Naďalej dodržiavať maximálne miery rastu čistých výdavkov, ktoré odporučila Rada 10. októbra 2025, a zároveň využiť flexibilitu podľa národnej únikovej doložky, ktorú aktivovala Rada. Posilniť celkové výdavky na obranu a bezpečnosť a pripravenosť a zároveň zabezpečiť udržateľnosť dlhovej služby a efektívnosť výdavkov, ako aj postupnú úpravu rozpočtu s cieľom udržiavať výdavky na obranu na štrukturálne vyššej úrovni. Zabezpečiť, aby opatrenia prijaté na zmiernenie vplyvu zvýšenia cien energií boli dočasné, zamerané na ochranu zraniteľných domácností alebo na riešenie potrieb energeticky náročných podnikov, aby sa zachovali stimuly na úspory energie a aby sa zabezpečilo, že ich fiškálne náklady budú zlučiteľné so záväzkami vyplývajúcimi z fiškálneho rámca EÚ. Naďalej vykonávať súbor reforiem a investícií, ktoré tvoria základ predĺženého obdobia úprav, ako to odporučila Rada 10. októbra 2025. Podporiť zavádzanie verejných investícií rozšírením opatrení na urýchlenie postupov pri povoľovaní a realizácii. Zlepšiť kvalitu verejných financií tým, že sa zabezpečí, aby nový osobitný fond pre infraštruktúru a klimatickú neutralitu *(Sondervermögen)* zvýšil objem produktívneho kapitálu, a obmedzením dotácií a transferov zo spolkového rozpočtu do dôchodkového systému. Zlepšiť udržateľnosť zákonných dôchodkov a zároveň zachovať primeranosť dôchodkov, a to aj podporou dlhšieho pracovného života a posilnením zamestnaneckých a individuálnych dôchodkových systémov. Zlepšiť daňový mix a účinnosť a efektívnosť systému sociálneho zabezpečenia, aby sa posilnili stimuly na zvýšenie počtu odpracovaných hodín, a to aj u druhej zárobkovo činnej osoby v domácnosti.

2. Zabezpečiť kontinuitu reforiem a investícií realizovaných v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Urýchliť úsilie o vykonávanie programov politiky súdržnosti, vo vhodných prípadoch na základe prerozdelenia prostriedkov na strategické priority a flexibility, ktoré sa dohodli v kontexte strednodobého preskúmania rámca politiky súdržnosti.

3. Podporiť transformatívne inovácie, a to aj uľahčením komercializácie výskumu. Uľahčiť diverzifikáciu hospodárstva a podnikateľskú dynamiku a zvýšiť súkromné investície podporou podnikania, zlepšením prístupu startupov a scaleupov k financovaniu, zjednodušením regulácie a znížením administratívnej záťaže. Urýchliť modernizáciu a digitalizáciu verejnej správy, a to aj znížením zložitosti medzi jednotlivými úrovňami verejnej správy, zvýšením používania spoločných noriem a prepracovaním verejných služieb tak, aby boli používateľsky ústretové a jednotne dostupné v celej krajine. Urýchliť zavádzanie digitálnych komunikačných sietí s veľmi vysokou kapacitou. Zlepšiť podmienky pre investície do bývania s cieľom zvýšiť cenovú dostupnosť bývania ďalším zjednodušením predpisov a postupov, revíziou zákona o nájomnom, mobilizáciou ďalších stavebných pozemkov a posilnením sociálneho bývania.

4. Ďalej znižovať celkovú mieru závislosti od fosílnych palív a uľahčovať rozširovanie energie z obnoviteľných zdrojov, a to aj prostredníctvom rozvoja flexibilných systémov, ako sú napríklad riešenia uskladňovania energie, s cieľom znížiť ceny v čase odberu v špičke. Smerovať investície do nákladovo efektívnej a uhlíkovo neutrálnej elektrizačnej sústavy, a to aj prostredníctvom podpory výroby elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov priaznivej pre sústavu a flexibilných modelov spotreby, a zároveň posilniť regionálnu integráciu rozšírením prenosových koridorov a podporou cezhraničnej integrácie trhov s elektrickou energiou a sietí. Podporovať digitalizáciu elektrizačných sústav, najmä na úrovni distribúcie, a urýchliť zavádzanie inteligentných meračov. Urýchliť proces dekarbonizácie budov, priemyslu a dopravy, a to aj prostredníctvom renovácie a digitalizácie železničnej siete a znížením prekážok pri udeľovaní povolení pre infraštruktúru a zariadenia, ktoré prispievajú k prechodu na čistý priemysel.

5. Zvýšiť ponuku pracovnej sily a riešiť nedostatok kvalifikovaných pracovníkov, a to najmä prostredníctvom zvýšenia počtu odpracovaných hodín, posilňovania zručností, uľahčenia prechodu do zamestnania a medzi zamestnaniami prostredníctvom aktívnych politík trhu práce, ako aj lepšieho prilákania a udržania talentov z krajín mimo EÚ. Zlepšiť výsledky vzdelávania, a to aj podporou excelentnosti, predchádzaním predčasnému ukončeniu vzdelávania a odbornej prípravy a poskytovaním cielenej podpory znevýhodneným skupinám. Zlepšiť dostupnosť a kvalitu vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve a celodenných škôl, ako aj dostupnosť nákladovo efektívnych služieb dlhodobej starostlivosti.

V Bruseli 10. júla 2026

Za Radu

predseda

S. HARRIS